

فصل ۱۰ مشارکت الکترونیکی

هدف های رفتاری

پس از آموزش این فصل، هنرجو می تواند

- ۱- روش های مختلف پرداخت قبوض بصورت اینترنتی را توضیح دهد.
- ۲- یک قبض را بصورت اینترنتی پرداخت نماید.
- ۳- از طریق اینترنت برای مسافرت بلیط خریداری نماید.
- ۴- یک خرید اینترنتی ساده را انجام دهد.
- ۵- روش های مختلف پرداخت هزینه خرید اینترنتی را توضیح دهد.
- ۶- یک ثبت نام اینترنتی را انجام دهد.
- ۷- در یک گروه مورد علاقه عضو شود.

۱-۱۰- مقدمه

تکنولوژی های جدید ارتباطی و فناوری های نوین اطلاعات، این توانایی را دارند که با تاثیر گذاری بر ارزش های فرهنگی جامعه، تا اندازه زیادی نحوه زندگی شهروندان را تغییر دهند. اینترنت با برقراری ارتباط مستقیم با شهروندان، فرصت های تازه ای را برای مشارکت در فضای مجازی فراهم کرده است. شکل گیری تالارهای گفتمان، فعالیت پر تحرک و پر تعداد فروشگاه های اینترنتی، خدمات اینترنتی بانک ها، خبررسانی، آموزش الکترونیکی، فعالیت گروه ها و شخصیت های سیاسی در اینترنت و راه اندازی میلیون ها سایت متعلق به دستگاه های دولتی، همگی نشانه هایی دال بر این ادعا هستند که اینترنت می تواند شکل جدیدی از زندگی اجتماعی را ایجاد کند یا دست کم برداشت ها، باورها و داشته های ما را از ارتباطات که مبتنی بر برداشت های سنتی هستند، دگرگون سازد. هرچند که همچنان در مورد آثار مثبت یا پیامدهای منفی اینترنت بر اجتماع و چگونگی آنها اختلاف نظر های بسیار وجود دارد، اما در هر حال پدیده اینترنت و قابلیت های مهم آن در برقراری رابطه تعاملی و دوسویه و همچنین ارتباط مستقیمی که از این طریق ایجاد می شود، در جای خود می تواند فرصتی برای توسعه و رشد جنبه های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، آموزشی، اقتصادی در جوامع باشد. این فصل در مورد مشارکت شهروندان در وب می باشد. باید به این نکته مهم توجه داشت که کاربران رایانه و اینترنت، با یادگیری مفاهیم مقدماتی و پایه رایانه و اینترنت و توجه به نحوه ایجاد ارتباطات ایمن (محتوای فصل های اول تا نهم کتاب)، قادر خواهند بود به صورت عملی در وب مشارکت داشته و نقش یک شهروند الکترونیکی را ایفاء نمایند. به عبارت دیگر، کاربری که قادر باشد فرم های آنلاین را به درستی پر کرده و ارسال کند، در وب نیازهایش را جستجو نماید، با پست الکترونیکی کار کند و مشکلات ساده رایانه خود را برطرف نماید، فرقی ندارد که در چه حوزه ای وارد می شود. برای این کاربر، کار با سایت های خبری، ثبت نام در پرداخت مالیات، استفاده از خدمات بانکداری الکترونیکی، خرید اینترنتی، رزرو بلیط سفر، ثبت نام در دوره های آموزشی، پر کردن فرم های استخدام، عضویت در یک گروه مباحثه یا انجام امور تجاری از نقطه نظر فنی تفاوتی ندارد. در نتیجه، نیازی نیست در همه ی زمینه های مشارکتی در اینترنت تمرین کرده باشد یا قبلاً آنها را بصورت مثال دیده باشد.

در این فصل، مثالهای عملی در خصوص مشارکت الکترونیکی در برخی حوزه های خاص برای یک شهروند الکترونیکی آورده شده است. باید توجه داشت که حتی اگر یک کاربر بخواهد این مثال ها را انجام دهد، ممکن است با صفحات و مراحل شبیه آنها، به دلیل طبیعت دینامیک بودن وب و تغییرات سریع، مواجه نشود.

پرداخت الکترونیکی قبوض

چه روش هایی در اینترنت برای پرداخت الکترونیکی قبوض وجود دارد؟

تا چند سال پیش، قبض های مصرفی مختلف نظیر تلفن، برق، آب، گاز، تلفن همراه، مالیات، عوارض شهرداری، عوارض خودرو، به صورت سنتی توزیع و پرداخت می شد که این امر هزینه های سنگینی را برای دستگاه ها و مصرف کنندگان در پی داشت. اما امروزه علاوه بر آگاهی الکترونیکی شهروندان از میزان هزینه های قبض خود، پرداخت الکترونیکی هم با داشتن شناسه قبض و شناسه پرداخت، به روشهای مختلف امکانپذیر است.

روشهای پرداخت الکترونیکی قبوض:

- * پرداخت قبوض از طریق اینترنت
- * پرداخت قبوض از طریق تلفنبانک
- * پرداخت از طریق پیامک بانک (SMS بانک)
- * پرداخت از طریق همراه بانک (موبایل بانک)
- * پرداخت قبوض از طریق پایانه های خودپرداز (ATM)
- * پرداخت قبوض از طریق پایانه های pos فروشگاههای
- * پرداخت از طریق سایت اینترنتی پرداخت شتابی قبوض

این روش ها در راستای گسترش خدمات بانکداری متمرکز، ترویج فرهنگ استفاده از پول الکترونیک، تسهیل فرآیند پرداخت قبوض و جلوگیری از مراجعات غیر ضروری به شعب بانکها جهت پرداخت قبوض طراحی شده است. امروزه اکثر بانک های کشور اعم از دولتی و خصوصی، این خدمات را برای مشتریان فراهم کرده اند. مشتریان بانک ها قادر خواهند بود با افتتاح هر یک از حسابهای متمرکز (جاری، قرض الحسنه، کوتاه مدت) نزد بانک و با فعال نمودن سرویس پرداخت غیر حضوری قبوض در کلیه محیط های مجازی (تلفنبانک، پیامک بانک، همراه بانک، اینترنت و ...) در شعبه افتتاح کننده حساب و دریافت پاکتهای حاوی رمز عبور، نسبت به پرداخت تمامی قبوض اقدام نمایند. معمولاً چنانچه سرویس مورد بحث برای هر یک از حسابهای مشتریان فعال گردد، امکان پرداخت غیر حضوری قبوض برای سایر حسابهای ایشان نیز فراهم خواهد شد.

با امعان نظر به تدابیر اندیشیده شده در خصوص مدیریت بهینه قبوض پرداختی از بسترهای یاد شده، به هنگام پرداخت غیر حضوری قبوض، علاوه بر ارسال یک فقره رسید پرداخت به نشانی پست الکترونیکی مشتری (E-mail)، اطلاعات

قبوض پرداختی در گزارش صورتحساب اینترنتی حساب ایشان نیز منعکس می گردد. در اینجا روش های پرداخت غیر حضوری قبوض با استفاده از حساب موجود در بانک ملت (به نقل از سایت بانک ملت) بیان می شود. باید به این نکته توجه داشت که این روش ها در بانک های دیگر کم و بیش شبیه به یکدیگر است.

پرداخت قبوض از طریق اینترنت

به منظور پرداخت قبوض از بستر اینترنت، مشتریان می توانند با مراجعه به سایت بانک ملت به نشانی www.bankmellat.ir و انتخاب گزینه ورود به سایت بانکداری اینترنتی، با استفاده از شناسه مشتری و رمز عبور به صفحه بانک اینترنتی خود وارد شوند، از آنجاییکه برخی از مشتریان بیش از یک حساب متمرکز در اختیار دارند بایستی حساب مورد نظر خود را جهت پرداخت قبض تعیین و سپس با استفاده از منوی فعالیتها نسبت به انتخاب گزینه پرداخت قبوض اقدام نموده و با کلیک بر روی گزینه اجرا وارد صفحه پرداخت قبوض گردند. در صفحه پرداخت قبوض بایستی اطلاعات قبض در محل های مورد نظر (شناسه های قبض و پرداخت و مبلغ) درج و با انتخاب گزینه تایید نسبت به پرداخت قبض اقدام شود، لازم به ذکر است پس از انجام مراحل فوق سامانه نسبت به تولید رسید قابل چاپ اقدام خواهد نمود.

۱- ورود به سایت اینترنتی بانک ملت

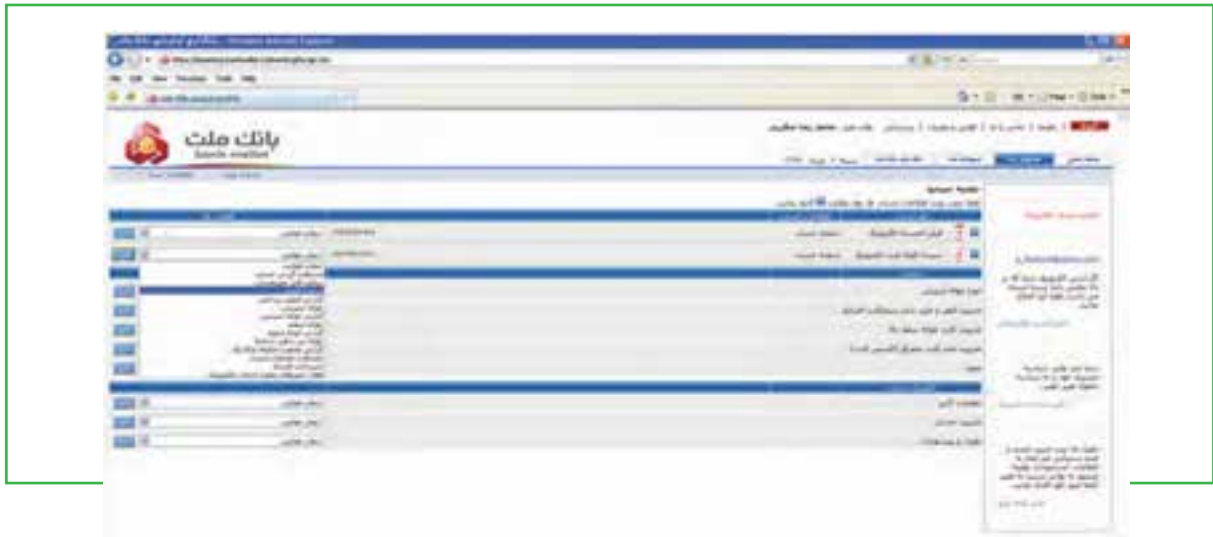
شکل ۱-۱ صفحه ورودی سایت بانک ملت

۲- ورود به سایت بانکداری اینترنتی و دسترسی به اطلاعات حساب ها از طریق شناسه مشتری و کلمه عبور

شکل ۲-۱۰ صفحه ورودی بانکداری اینترنتی

۳- انتخاب نوع فعالیت (پرداخت قبوض) از لیست کشویی

شکل ۳-۱۰

۴- ورود به صفحه پرداخت اینترنتی قبوض

شکل ۴-۱۰

۵- ورود اطلاعات قبض شامل شناسه پرداخت و شناسه مشتری و زدن دکمه تایید

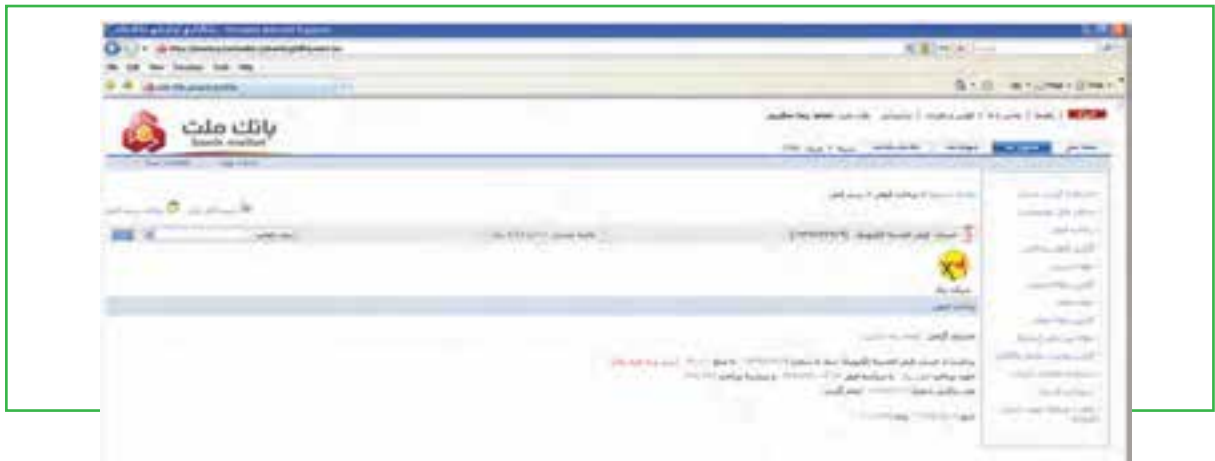

شکل ۵-۱۰

۶- کنترل اطلاعات ارسالی و تایید آنها با زدن دکمه تایید

شکل ۶-۱۰

شکل ۷-۱۰

پرداخت قبوض از طریق تلفنبانک

- * تماس با شماره تلفن ۰۲۱-۸۱۳۲
- * ورود کامل شماره حساب و فشردن کلید ستاره (*)
- * ورود رمز عبور و فشردن کلید ستاره (*)
- * فشردن کلید (۵) جهت پرداخت قبوض
- * ورود شناسه قبض و فشردن کلید ستاره (*)
- * ورود شناسه پرداخت و فشردن کلید ستاره (*)
- * ورود مبلغ قبض و فشردن کلید ستاره (*)
- * اعلام مبلغ کسر شده بابت قبض پرداختی توسط سامانه

پرداخت از طریق پیامک بانک (SMS بانک)

- ارسال پیام کوتاه ذیل به شماره تلفن ۲۰۰۰۳۳ (از راست به چپ)
- ۳۱b شماره حساب متمرکز مشتری نزد بانک ملت b رمز عبور b شناسه قبض b شناسه پرداخت b مبلغ قبض. حرف (b) نشانگر یک فاصله می باشد.

پرداخت از طریق همراه بانک (موبایل بانک)

با توجه به اینکه هم اکنون در اکثر گوشی های تلفن همراه امکان نصب نرم افزارهای جانبی وجود دارد، در این راستا

مشتریان می توانند پس از فعال سازی سرویس مورد بحث و دریافت رمز عبور از شعبه افتتاح کننده حساب با مراجعه سایت اینترنتی بانک ملت به نشانی www.bankmellat.ir و با کلیک بر روی گزینه ورود به بانکداری اینترنتی و انتخاب ورود به سایت همراه بانک ملت نسبت به دریافت نرم افزار مربوطه و کلید تبادل (رمز ۱۶ رقمی) اقدام نمایند .

خاطر نشان می سازد پس از نصب این نرم افزار در گوشی تلفن همراه، آیکن برنامه به لیست برنامه های موجود در گوشی اضافه خواهد شد. در این راستا مشتریان محترم جهت اجرای برنامه بایستی بر روی آیکن « همراه بانک ملت » کلیک نمایند.

شایان ذکر است در اولین اجرای برنامه بایستی تنظیماتی که در صفحه نمایش تلفن همراه ظاهر می گردد، توسط مشتریان محترم تکمیل و سپس نصب به ذخیره سازی تنظیمات اقدام نمایند. تنظیمات اشاره شده عبارتند از رمز همراه بانک (رمز ۴ رقمی که به هنگام فعال سازی سرویس توسط شعبه به مشتری ارائه گردیده است) و تکرار رمز یاد شده، کلید تبادل (رمز ۱۶) رقمی که از سایت پیامک بانک ملت اخذ گردیده است:

مراحل پرداخت قبوض از طریق همراه بانک (موبایل بانک)

- * انتخاب آیکن همراه بانک ملت
- * درج رمز عبور (۴ رقمی)
- * انتخاب گزینه «ورود» (Option)
- * انتخاب منوی پرداخت قبوض
- * انتخاب حساب مورد نظر جهت پرداخت قبض
- * انتخاب گزینه ادامه
- * ورود شناسه قبض
- * ورود شناسه پرداخت
- * ورود مبلغ قبض
- * انتخاب گزینه ادامه
- * انتخاب گزینه ارسال
- * تایید ارسال با انتخاب Yes
- * دریافت SMS تایید پرداخت قبض از سوی بانک

پرداخت قبوض از طریق پایانه های خودپرداز

این سرویس بگونه ای طراحی گردیده است که دارندگان تمامی کارتهای بانکی عضو شبکه شتاب قادر خواهند بود قبوض خود را از طریق پایانه های خودپرداز این بانک پرداخت نمایند. دارندگان کارتهای بانکی اعم از بن کارت، کارت هدیه و کارت بانکهای عضو شتاب می توانند با مراجعه به پایانه های خودپرداز بانک با یکی از دو روش ذیل نسبت به پرداخت قبوض خود اقدام نمایند:

* خواندن بارکد قبض: در این روش پس از انتخاب گزینه سرویسهای پرداخت و «نوع قبض» حسابی که وجه قبض از آن کسر می گردد، معرفی می شود، سپس بارکد قبض در محل تعبیه شده در پایانه های خودپرداز قرار گرفته و پس از تایید مراتب، وجه مربوطه از حساب معرفی شده کسر و قبض پرداخت می گردد.

* ورود اطلاعات قبض: در این روش پس از انتخاب گزینه «سرویسهای پرداخت» و «نوع قبض» حسابی که وجه قبض از آن کسر می گردد، معرفی می شود، سپس شناسه قبض، شناسه پرداخت و مبلغ قابل پرداخت وارد و تایید می شود. پس از ثبت صحیح اطلاعات وجه مربوطه از حساب معرفی شده کسر و قبض پرداخت می گردد. لازم به ذکر است پس از پرداخت قبض با هر یک از دو روش فوق، رسید پرداخت قبض مربوطه توسط پایانه خودپرداز صادر می گردد. خاطر نشان می نماید امکان پرداخت قبوض با کارت های صادره این بانک از طریق پایانه های خودپرداز سایر بانک ها نیز وجود دارد.

پرداخت قبوض از طریق پایانه های pos فروشگاههای

در راستای تنوع بخشی به خدمات و محصولات نوین بانکی و همچنین کاهش تردد و جایجائی غیر ضروری درون شهری امکان پرداخت قبوض از طریق پایانه های pos فروشگاههای فراهم شده است. بر این اساس از این پس تمامی دارندگان کارتهای صادره بانکی عضو شتاب قادر به پرداخت قبوض خود از طریق پایانه های pos فروشگاههای بانک ملت خواهند بود. امکان پرداخت قبوض برای تمامی دارندگان کارتهای صادره بانکی عضو شتاب امکان و همچنین پرداخت تمامی قبوض دارای شناسه های قبض و پرداخت، میسر می باشد. پرداخت قبوض برای تمامی دارندگان کارتهای صادره بانکی (صادر از بانک ملت و یا سایر بانکها) رایگان بوده و در این خصوص کارمزدی از پرداخت کنندگان قبوض اخذ نخواهد شد. قبوض پرداخت شده از طریق پایانه های pos فروشگاههای تفاوتی با سایر رسانه های پرداخت (نظیر شعب) نداشته و اطلاعات قبوض مربوطه در فاصله زمانی کمتر از ۲۴ ساعت به شرکتهای خدماتی انتقال می یابد.

مراحل پرداخت قبوض از طریق پایانه های pos فروشگاه‌ها:

کشیدن کارت صادره بانکی عضو شتاب در پایانه های pos

انتخاب گزینه پرداخت قبوض

ورود رمز کارت

درج شناسه قبض

درج شناسه پرداخت

درج مبلغ قبض

اخذ تاییدیه از سوی پایانه های pos

ارائه رسید پرداخت از سوی پایانه های pos

لازم بذکر است پرداخت کنندگان قبوض از طریق پایانه های pos فروشگاه‌ها می بایست نسبت به نگهداری رسید پرداخت قبض تا دوره بعدی صدور قبض اقدام نمایند.

پرداخت از طریق سایت اینترنتی پرداخت شتابی قبوض

به منظور دریافت قبوض دارندگان کارتهای بانکی عضو شتاب، سایت اینترنتی ویژه ای راه اندازی شده است. بدین ترتیب دارندگان کارتهای عضو شتاب با استفاده از رمز دوم و پارامتر کنترلی CVV2 کارت خود، می توانند نسبت به پرداخت قبض مورد نظر از طریق سایت <https://epayment.bankmellat.ir/behpardakht> و انتخاب گزینه «پرداخت الکترونیکی قبوض» اقدام نمایند.

شکل ۸-۱۰

خرید یا رزرو بلیط سفر

چگونه می توانم برای مسافرت از طریق اینترنت بلیط خریداری نمایم؟

خرید اینترنتی بلیط های مسافرت و رزرو آنلاین هتل، یکی از مهمترین دستاوردهای اینترنت و دنیای مجازی بوده است. امروزه شما با تعیین مقصد سفر و جستجوی محل اقامت، تنها با چند کلیک مسافرت خود را برنامه ریزی می کنید و امکانات آنرا مهیا می نمایید.

در ایران، رزرو و خرید اینترنتی بلیط برای هواپیما، قطار و اتوبوس بین شهری فراهم است. معمولاً در مراجعه به سایت های مربوط، لازم است ثبت نام انجام شود تا بعد از فعال شدن شناسه کاربری، بتوان نسبت به خرید یا رزرو بلیط اقدام شود. در این بخش مثال خرید بلیط برای مسافرت بوسیله اتوبوس آورده شده است:

۱- ورود به سایت شرکت مورد نظر

شکل ۱۰-۹

۲- ثبت نام و عضویت برای ایجاد شناسه کاربری

شکل ۱۰-۱۰

۴- ورود به محیط کاربری

شکل ۱۰-۱۲

۶- تکمیل فرم آنلاین اطلاعات سفر

شکل ۱۰-۱۴

۸- تعیین شماره صندلی

شکل ۱۰-۱۶

۳- پر کردن فرم آنلاین ثبت نام

شکل ۱۰-۱۱

۵- پر کردن فرم آنلاین اطلاعات سفر

شکل ۱۰-۱۳

۷- تعیین ساعت حرکت و نوع وسیله

شکل ۱۰-۱۵

۹- تایید اطلاعات سرویس انتخابی

۱۰- انتقال به سایت پرداخت الکترونیکی

شکل ۱۸-۱۰

شکل ۱۷-۱۰

۱۰-۴

خرید اینترنتی

چگونه می توانم یک خرید اینترنتی ساده انجام دهم؟

در تجارت الکترونیکی، بعضی محصولات، مانند کتاب و CD، براحتی خرید و فروش می شوند در حالیکه این موضوع در مورد برخی محصولات دیگر مانند میوه و سبزیجات تازه مصداق ندارد. دلیل این امر به نحوه مواجهه ما به کالاهای مختلف بر می گردد. بررسی انواع مختلف محصولات با یکدیگر تفاوت اساسی دارد و این را می توان به سادگی با مقایسه میوه و کتاب فهمید.

در این بخش، با مثال خرید اینترنتی کتاب، ملاحظه می شود که خرید محصولاتی از این دست، بسیار شبیه به یکدیگر میباشد. آنچه اهمیت دارد یافتن کالای مورد نظر در اینترنت است.

۱- ورود به سایت فروشگاه مورد نظر (در اینجا فروشگاه اینترنتی مجتمع فنی تهران). (شکل ۱۹-۱۰)

۲- انتخاب کتاب مورد نظر و ملاحظه مشخصات آن (شکل ۲۰-۱۰)

شکل ۱۰-۲۰ مشخصات کتاب انتخابی

شکل ۱۰-۱۹ فروشگاه اینترنتی مجتمع فنی تهران

۳- اضافه کردن کتاب (یا کالا) به سبد خرید شکل (۱۰-۲۱)

۴- پایان فرایند انتخاب کتاب و مرور سبد خرید. (این قسمت مانند مراجعه به صندوق برای پرداخت پول در فروشگاه های فیزیکی است). شکل (۱۰-۲۲)

شکل ۱۰-۲۲ مرور سبد خرید

شکل ۱۰-۲۱ اضافه کردن به سبد خرید

۵- انتخاب نحوه پرداخت هزینه کتاب که معمولاً با روشهای مختلفی انجام می شود.

شکل ۱۰-۲۳ انتخاب نحوه پرداخت

۶-پرداخت اینترنتی: این روش معمول ترین روش پرداخت در خرید های اینترنتی است. در این روش خریدار پس از انتخاب، به صفحه پرداخت در بانک طرف قرارداد با فروشگاه هدایت شده و با وارد نمودن اطلاعات حساب خود، مبلغ هزینه کالا را به حساب فروشگاه واریز می نماید. در حقیقت مبلغ از حساب خریدار کسر و به حساب فروشنده اضافه می شود.

شکل ۲۴-۱۰ تکمیل فرم آنلاین مشخصات خریدار شکل ۲۵-۱۰ صفحه بانک طرف قرارداد با فروشگاه

۷-پرداخت از طریق حواله بانکی: خریدار در این روش هزینه کالا را به شماره حساب فروشگاه در بانک مربوط واریز کرده و شماره فیش واریزی را در فرم آنلاین وارد می نماید. فروشگاه پس از تایید فرایند خرید، کالا را برای خریدار از طریق پست ارسال می کند. هزینه پست هم معمولاً از خریدار به همراه هزینه کالا اخذ می گردد.

شکل ۲۶-۱۰ پرداخت از طریق حواله بانکی

۸-پرداخت در محل: این روش در شهر محل اصلی فروشگاه مجازی یا شهرهای دارای شعبه کاربرد دارد. تحویل کالا به خریدار به جای مامور پست، از طریق پیک فروشگاه انجام می شود و هزینه هم به او پرداخت می شود.

شکل ۲۷-۱۰ پرداخت در محل

۹-پرداخت نقدی: در این روش، فروشگاه از طریق پست کالا را برای خریدار ارسال می کند و خریدار هزینه کالا را به صورت نقدی در هنگام دریافت، به مامور پست می پردازد. تسویه حساب بین فروشگاه و شرکت پست مطابق با قرارداد فی ما بین انجام خواهد شد. شرکت پست درصدی از هزینه کالا را به عنوان کارمزد یا هزینه تحویل دریافت می نماید.

شکل ۲۸-۱۰ پرداخت نقدی

۱۰-پایان فرایند خرید و دریافت رسید یا فاکتور.

شکل ۲۹-۱۰ دریافت رسید یا فاکتور خرید

امور آموزشی

خدمات آموزشی چگونه از طریق اینترنت قابل دریافت است؟

آموزش و حوزه های مربوط به آن یکی از مناسب ترین بسترها برای رشد و توسعه فناوری اطلاعات و بکارگیری عملی مشارکت شهروندان الکترونیکی می باشد. در ایران، سازمان سنجش آموزش کشور از چند سال گذشته با انجام فرایند ثبت نام و اعلام نتایج آزمون های رسمی، گام بسیار بزرگی برای فرهنگ سازی و تحقق دولت الکترونیک در این زمینه برداشته است. این موضوع باعث شده دیگر نهادها و سازمانها نیز به این حوزه وارد شوند. امروزه ثبت نام اینترنتی به صورت امری رایج در آمده تا جایی که حتی ثبت نام دانش آموزان در مدارس نیز به راحتی با این شیوه انجام می شود.

شکل ۱۰-۳۰ سایت اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران برای ثبت نام اینترنتی

شکل ۱۰-۳۱ سامانه ثبت نام اینترنتی مدارس

شاید بتوان گفت تنها تفاوتی که در سایت های مربوط به حوزه آموزش وجود دارد، دقت در ورود اطلاعات صحیح در فرم های آنلاین می باشد. در بسیاری موارد، نیاز به ارسال عکس اسکن شده وجود دارد که کاربر باید از قبل یک قطعه عکس خود را با اندازه حجم مرتبط اسکن کرده و بر روی دیسک سخت ذخیره نماید تا در قسمت مربوطه، بتواند آنرا در فرم وارد نماید (یا به صورت مجازی الصاق نماید).

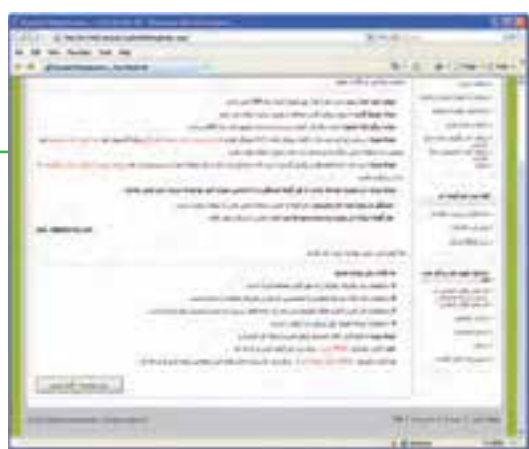
در اینجا مراحل تصویری ثبت نام اینترنتی آزمون کاردانی پیوسته که از طریق سایت سازمان سنجش آموزش کشور انجام می شود، آورده شده است:

۱- ورود به سایت سازمان سنجش آموزش کشور به نشانی <http://www.sanjesh.org> شکل ۱۰-۳۲

۲- انتخاب نوع آزمون مورد نظر و ورود به صفحه مربوطه. شکل (۱۰-۳۳)

۳- مطالعه موارد درج شده و کلیک بر روی گزینه «تایید و ادامه - گام بعدی». شکل (۱۰-۳۴)

۴- آماده سازی موارد درج شده در سایت و کلیک بر روی گزینه «تایید و ادامه - گام بعدی». شکل (۱۰-۳۵)

شکل ۱۰-۳۳ صفحه مربوط به آزمون کاردانی

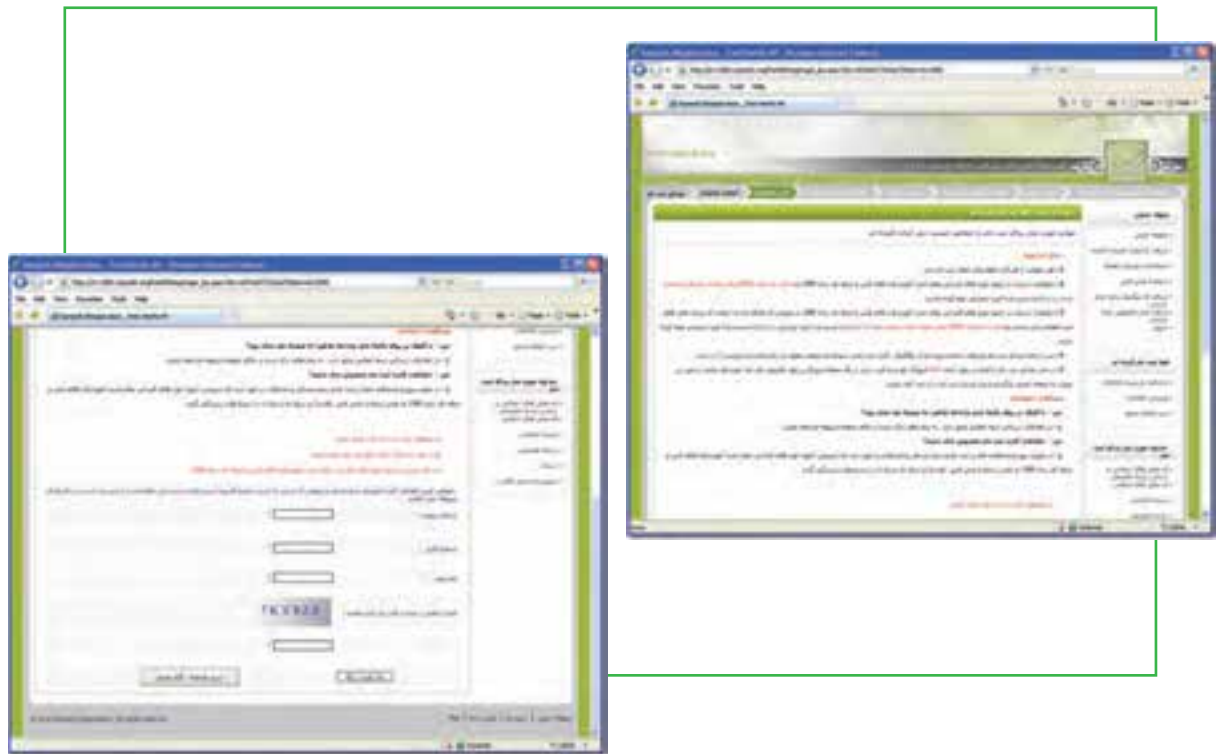
شکل ۱۰-۳۲ سایت سازمان سنجش آموزش کشور

شکل ۱۰-۳۵ انتخاب عملیات برای ثبت نام جدید.

شکل ۱۰-۳۴ مراحل ثبت نام شکل

۵- ورود به مرحله وارد کردن اطلاعات کارت اعتباری. بعضی از سایت ها برای دریافت هزینه ها از طریق کارت اعتباری اقدام می نمایند. این کارت ها شبیه کارت های شارژ اعتباری تلفن های همراه است که بوسیله مرکز چاپ شده و به فروش می رسد. بر روی کارت اعتباری معمولاً کدهایی نظیر شماره پرونده، شناسه کاربری، رمز عبور و نظایر آن وجود دارد که با ورود آن، اطلاعات ارسالی با بانک اطلاعاتی مرکز تطبیق داده شده و پس از تایید صحت، مراحل بعدی انجام می شود.

شکل ۳۶-۱۰ ورود اطلاعات کارت اعتباری

همانطور که ملاحظه می شود، مراحل ثبت نام آزمون ها بسیار ساده می باشد. کفایت کاربر بتواند با مرورگر اینترنت کار کرده و اتصال اینترنت هم وصل باشد. ما در اینجا از ادامه مراحل بدلیل ورود اطلاعات صوری به شبکه آزمون کشور صرف نظر می کنیم، لیکن ادامه مراحل نیز به سادگی مراحل قبلی آورده شده می باشد.

سوالی که ممکن است در اینجا مطرح شود این است که چرا ثبت نام آزمون ها در کشور فقط به صورت اینترنتی انجام می شود؟ در پاسخ این سوال باید اشاره کرد که سواد رایانه ای عمومی (ICDL) که اینترنت هم بخشی از آن محسوب می شود، امروزه جزء جدانشدنی هر علم، دانش و سواد دیگری است. از افرادی که می خواهند وارد مراکز آموزش عالی شوند انتظار می رود که با این دانش آشنا باشند، زیرا در غیر این صورت، در بکارگیری و کسب تحصیلات عالی دچار مشکل خواهند شد.

گروه های مورد علاقه

چگونه می توانم در یک انجمن یا گروه اینترنتی عضو شوم؟

گروه های مورد علاقه، اجتماع افرادی است که به صورت آنلاین یا آفلاین، درباره موضوعات خاصی باهم به تبادل نظر می پردازند. در این گروه ها، افراد نقش های متفاوتی دارند، برخی فقط به نظاره پرداخته و از اطلاعات استفاده می کنند، برخی به تقویت و اشتراک منابع و اطلاعات می پردازند، برخی در ایجاد گروه فعالیت می نمایند، برخی به نقد دیدگاه ها می پردازند. بطور کلی، گروه ها به دو دسته کلی طبقه بندی می شوند:

۱- ارتباط از طریق پست الکترونیکی

۲- ارتباط بدون پست الکترونیکی

الف- اگر مجموعه ای از کاربران یک شبکه مانند شبکه اینترنت، درباره ی علایق مشترک و به صورت دسته جمعی از طریق پست الکترونیکی با یکدیگر به بحث و گفتگو بنشینند، گروه مباحثه شکل گرفته است. در واقع، گروه های مباحثه^۱ محیطی را فراهم می سازند تا مشترکین آنها به راحتی بتوانند دانش و عقاید خود را به اشتراک گذاشته و از نظرات یکدیگر سود ببرند.

افراد گروه مباحثه ممکن است چند نفر در قالب یک گروه کوچک و یا گروه بسیار بزرگی در سطح یک منطقه، کشور و یا حتی در سطح جهان باشند. تشکیل این گروه ها نیز معمولاً با تمایل یک فرد یا یک سازمان خاص و سپس تعیین یک میزبان رایانه ای یا یک سرویس دهنده وب و اعلان نشانی آن به علاقمندان شروع می شود.

گروه های مباحثه از طریق نرم افزارهای مخصوصی (مانند Majordomo، Listproc، Listserv و ...) مدیریت شده و به صورت اتوماتیک پیام های هر عضو را برای سایر اعضا (و بالعکس) ارسال می کنند. گروه های مباحثه می توانند «نظارت شده» یا «نظارت نشده» باشند. در گروه های نظارت شده معمولاً یک فرد ناظر قبل از آنکه پیام یک مشترک بدست سایرین برسد، آنرا بررسی کرده و در صورت لزوم می تواند آنرا حذف کند. اما در گروه های نظارت نشده، هیچ کنترلی بر روی پیام های ارسالی وجود ندارد.

عضویت در یک گروه مباحثه معمولاً از طریق ارسال یک پست الکترونیکی به نشانی گروه مباحثه انجام می شود. هنگامی که فرد جدیدی در یک گروه مباحثه عضو می شود، آدرس پست الکترونیکی او بطور اتوماتیک به لیست اضافه

شده و پس از مدت کوتاهی از طرف مسئول گروه پیامی مبنی بر پذیرش عضویت، نحوه کار و شرایط گروه به او ارسال می شود. از آن به بعد نیز یک نسخه از تمام پیام هایی که اعضای گروه بحث دریافت می کنند، برای او ارسال شده و پیام های او نیز برای سایرین ارسال می گردد.

پورتال های بزرگ نظیر Yahoo! و Google برای کاربران امکان ایجاد گروه های مباحثه را فراهم آورده اند. عضویت در گروه های موجود این پورتال ها نیز که تحت عنوان Groups قرار دارند، به شناسه کاربری معمولی یا شناسه پست الکترونیکی امکان پذیر است و نیازی به ارسال پست الکترونیکی نیست.

شکل ۳۷-۱۰ پورتال Yahoo! و امکان گروه های مباحثه شکل ۳۸-۱۰ گروه های مباحثه در پورتال Yahoo!

شکل ۳۹-۱۰ ورود به بخش گروه های مباحثه با شناسه کاربری پست الکترونیکی

شکل ۴۰-۱۰ جستجوی گروه های مربوط به بازی فوتبال

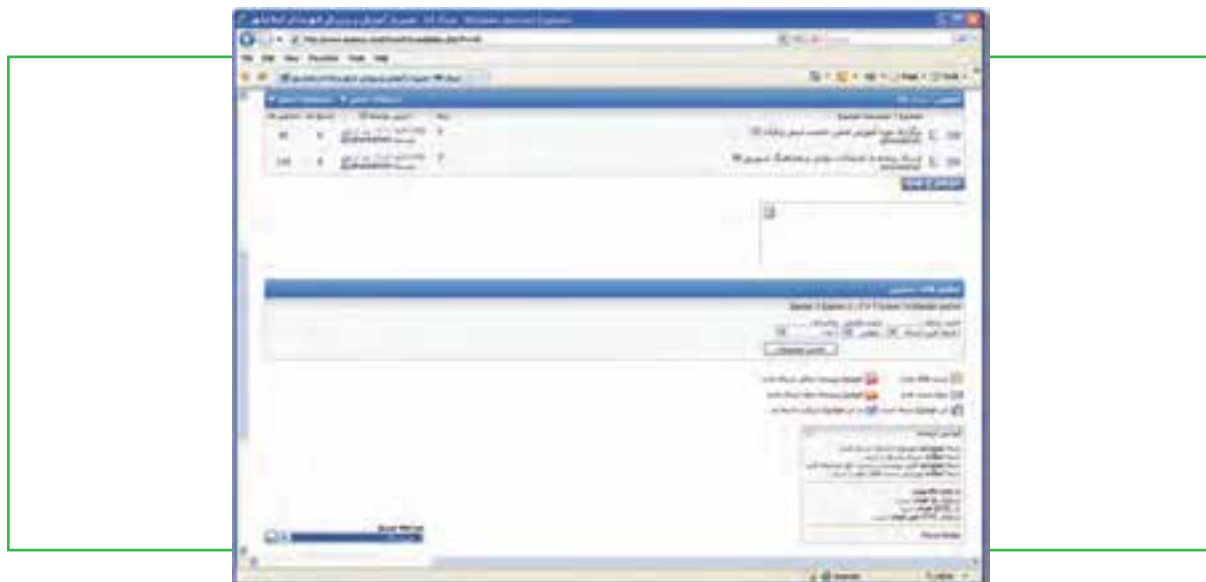
نکته

یکی از مکان های مباحثه یا گفتگوی اینترنتی، «گروه های خبری»^۱ هستند. گروه های خبری در حقیقت مانند یک تابلوی اعلانات بزرگ برای گفتگو درباره مسایل مختلف و مورد علاقه می باشند. امروزه تقریباً به تعداد موضوعات موجود در اینترنت از جمله موضوعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، تجاری، هنری، اطلاع رسانی و ....، گروه خبری وجود دارد.

ب- نوع دیگر گروه های اینترنتی، انجمن ها^۲ می باشند. اهداف این گروه ها همانند گروه های مباحثه می باشد، با این تفاوت که در اینجا محوریت پست الکترونیکی نمی باشد. در واقع انجمن ها، اجتماع اینترنتی هستند که افراد پس از عضویت در آنها، می توانند با سایر اعضاء درباره هر موضوعی (معمولاً موضوعات خاص) مشورت نمایند. فردی یا افرادی که مؤسس انجمن هستند به اصطلاح مدیرکل^۳ نامیده می شوند و بالاترین درجه و مقام را در انجمن دارند. میتوان گفت انجمن یکی از بهترین ابزارهای اینترنت برای یادگیری در زمینه های گوناگون می باشد، زیرا افراد مختلف با سطح دانش متفاوت در یکجا جمع می شوند و اطلاعات خودشان را به اشتراک می گذارند.

اما این اشتراک گذاری به چه شکل است؟ هر کس می تواند در انجمن یک موضوع که به اصطلاح تاپیک نامیده می شود، ایجاد نماید که این تاپیک در ابتدا دارای یک موضوع و یک پست اولیه^۴ می باشد. یعنی اعضاء برای هر مبحث جدیدی که در نظر دارند، می توانند یک تاپیک ایجاد کنند، در این حالت هم خود عضو و هم دیگران می توانند تاپیک را مشاهده کرده و در صورت تمایل در آن تاپیک نظر (پست) دهند. برای نظر دادن نیز کافی است تا بر روی دکمه «پاسخ سریع» که در بین دکمه های پایین هر پست قرار دارد، یک بار کلیک نموده تا به پایین صفحه تاپیک منتقل شده و ویرایشگر مربوط به ارسال پست فعال شود، سپس می توان پیغام مورد نظر را تایپ کرده و سپس دکمه «ارسال پاسخ سریع» را کلیک نمود تا پست ارسالی در پایین پست ها به نمایش در آید.

یکی از تفاوت های مهم بین انجمن ها و لیست های پست الکترونیکی این است که در لیست های پستی، پیام های جدید به صورت خودکار به مشترکین ارسال می شود، در حالی که عضو انجمن نیاز به مراجعه به وب سایت و چک کردن برای پست جدید دارد. تفاوت اصلی بین گروه های خبری و انجمن ها این است گروه خبری نیاز به نرم افزار اضافی دارد، اما بازدید و شرکت در انجمن ها به طور معمول نیاز به هیچ نرم افزار اضافی فراتر از مرورگر وب ندارد.

شکل ۴۱-۱۰ نمونه ای از صفحه یک انجمن

نکته

ویکی یک نوع سایت وب است که در آن تمام کاربران این اجازه را دارند که (بخشی از) صفحات سایت را ویرایش کنند، صفحات جدید ایجاد نمایند و حتی صفحات موجود را حذف کنند. با استفاده از این ویژگی، کاربران می‌توانند به سرعت و بدون نیاز به دانش فنی خاص، درباره موضوعات مختلف صفحاتی را ایجاد کنند و با کمک کاربران دیگر آن‌ها را به مرور زمان کامل کنند. در یک سیستم ویکی، از تمام تغییرات ایجاد شده توسط کاربران، یک نسخه پشتیبان نگاه داشته می‌شود تا در صورت بروز اشتباه و یا هرگونه خرابکاری در محتوای یک ویکی، بتوان به راحتی یک نسخه سالم را جایگزین آن کرد.

در خاتمه باید به این موضوع اشاره کرد که برای تبادل پیام، روش‌های زنده و سریع‌تر دیگری نیز وجود دارد که شما می‌توانید با استفاده از آنها با دیگران ارتباط برقرار نمایید. به عنوان مثال، با استفاده از پیام رسان یا هو^۱ که یکی از پرطرفدارترین سایت‌ها برای گفتگو و چت می‌باشد، می‌توانید با دوستان خود یا افراد دیگری در آن سوی دنیا حرف بزنید، صدای آنها را بشنوید و حتی خودشان را هم ببینید. به عبارت دیگر، عملکرد تالارهای گفتگو می‌تواند به صورت آنلاین (تالارهای چت) یا آفلاین (انجمن‌ها) باشد.

مطالعه آزاد- انجمن یا فروم چیست؟

فروم یا انجمن اینترنتی، سایت بحث و گفتگو آنلاین است. آن را معادل مدرن تابلو اعلانات سنتی و منشأ تکامل تکنولوژیکی سیستم بولتن بورد می دانند. از نقطه نظر تکنولوژیکی، انجمن ها برنامه های کاربردی وب مدیریت تولید محتوا توسط کاربر هستند.

تاریخچه

انجمنهای اینترنتی را می توان به عنوان نسخه وب از لیست پستی گروه خبری و یا الکترونیکی برشمرد (که بسیاری از آنها به نام یوزنت بودند) که به مردم اجازه ارسال پیام و نظر در مورد پیام های دیگر می داد. بعدها تحولاتی مانند گروههای خبری متفاوت و یا لیست های فردی، ارائه بیش از یک فروم، اختصاص فروم به یک موضوع خاص، به وقوع پیوست. انجمنهای اینترنتی در اکثر کشور ها شایع هستند. بسته های نرم افزاری انجمن ساز به طور گسترده در اینترنت در دسترس بوده و در انواع مختلف زبان های برنامه نویسی از جمله Java، Perl، PHP نوشته شده اند. پیکربندی و سوابق پست ها می توانند در فایل های متنی یا در پایگاه داده ذخیره شود. هر یک از آنها ویژگی های مختلف ارائه می دهد، از ابتدایی ترین، تا ارائه بسته های پیشرفته تر، ارائه پشتیبانی چند رسانه ای ها و کد های قالب بندی شده (که معمولاً به عنوان BBCode شناخته می شوند).

ثبت نام و یا گمنام ماندن

اغلب انجمن های اینترنتی نیاز به ثبت نام برای ارسال نظر دارند. فرآیند ثبت نام معمولاً شامل تعیین نام کاربری (نام مستعار)، رمز عبور، پست الکترونیکی و اعتبار سنجی از طریق کپچا (تصویر یا متنی که تنها توسط انسان قابل شناسایی است).

قوانین و سیاست های انجمن

انجمن ها توسط مجموعه ای از افراد اداره می شوند، جمعی به عنوان اعضای آن هستند و افرادی به عنوان مدیران و تعدیل کننده ها، که وظیفه تعمیر و نگهداری فنی آن را به عهده دارند. اکثر انجمن ها لیستی از قوانین، شرح خواسته ها، هدف ها و رهنمودهای سازندگان آن به عنوان سیاست انجمن دارند. معمولاً بخش پرسش و پاسخ که حاوی مطالب و اطلاعات اساسی برای اعضای جدید و کسانی که هنوز با اصول استفاده از فروم آشنا نیستند، نیز وجود دارد. هنگامی که قوانین شکسته می شود معمولاً چند مرحله در نظر گرفته شده است. اولین مرحله هشدار است که معمولاً به شکل یک پیام خصوصی داده می شود. پس از آن، اگر دوباره قانون نادیده گرفته شد و اخطارها کارا نبود، عضو برای چند روز از تالار گفتگو تبعید می شود که مسدود کردن دسترسی فردی را به سایت یا بن شدن نامیده می شود. اگر مجرم پس از طی حکم صادره اقدام به تکرار جرم کند، دوباره برای زمانی بن می شود. آزار و اذیت مداوم سایت، در نهایت به منع دائم ختم میشود. با این حال، در بیشتر موارد به سادگی به این معنی است که این حساب قفل شده

است. در موارد شدید که در آن مجرم - پس از اینکه برای همیشه ممنوع شد- با ایجاد یک حساب دیگر، همچنان به آزار و اذیت سایت ادامه داد، مدیران اقدام به ممنوعیت IP (شماره منحصر به فرد کامپیوتر خاطی) می کنند. که اگر IP استاتیک (تغییر ناپذیر) باشد، دسترسی به سایت از طریق کامپیوتر مجرم جلوگیری می شود. در برخی از شرایط افراطی، محدوده IP یک کشور ممنوع می گردد که معمولاً بدلیل مسایل سیاسی است. مطالب تخطی شده از قوانین معمولاً حذف می شود. به عبارت دیگر گاهی اوقات آن را قفل می کنند تا مدیران تصمیم بگیرند که آیا آن را باز کنند یا نه.

ارسال های دوباره

یکی از معمول ترین اشتباهات در انجمن های اینترنتی این است که یک مطلب دوبار یا چند بار ارسال می شود. اعضا گاهی اوقات نسخه ای از یک مطلب که فقط کمی متفاوت است را دوباره ارسال می کنند. به ویژه در انجمن هایی که در آنها مجاز به ویرایش پست های قبلی خود نباشید. ارسال چند پست به جای ویرایش پست های قبلی می تواند به طور مصنوعی تعداد نوشته های کاربران انجمن را زیاد کند. ارسال چند پست مشابه می تواند غیر عمدی باشد. مثلاً مرورگر کاربر ممکن است با وجود اینکه ارسال پست انجام شده پیام خطا نمایش دهد. یا به دلیل کندی سرعت اینترنت ممکن است کاربر بارها و بارها دکمه ارسال را فشار دهد.

ساختار انجمن

فروم شامل یک ساختار مانند درخت دایرکتوری حاوی مباحث متناهی (معمولاً موضوعات) و جزئیات آنها در داخل پست ها می باشد. به طور منطقی، انجمن ها حاوی مجموعه متناهی از مباحث عمومی و سازمان یافته هستند (معمولاً با یکی از موضوع اصلی و به روزرسانی آن توسط یک گروه که به عنوان اعضا شناخته می شوند، و توسط یک گروه دیگر که به عنوان مدیر شناخته می شوند، اداره می شود).

گروه های کاربری

انجمن ها بازدید کننده ها و اعضا را به گروه هایی دسته بندی می کنند. امتیازات و حقوق دسترسی نیز بر اساس این گروه ها داده می شود. کاربر یک فروم می تواند بر اساس تعداد پست ها، به طور خودکار به یک گروه کاربری با امتیاز بیشتر منتقل شود، البته بر اساس معیار های تعیین شده توسط مدیر. کاربر ثبت نام نکرده در سایت، معمولاً به عنوان مهمان و یا بازدید کننده شناخته می شود. مهمان ها معمولاً اجازه دسترسی به توابعی که باعث تغییرات در پایگاه داده یا نقض حریم شخصی کاربران شود را ندارند. مهمان معمولاً می تواند به بازدید از مطالب انجمن یا استفاده از ویژگی هایی از قبیل خواندن بدون مارک بپردازد. اما گاهی هم مدیران برای بازدید کنندگان انجمن، حق مشاهده مطالب را نیز قائل نمی شوند.

مدیر

مدیر فروم، تعدادی از کاربران (و یا کارکنان) فروم هستند که اجازه دسترسی کامل به پست و تاپیک همه اعضا به منظور نظارت بر بحث (شبهه به داوری) و نیز تمیز نگه داشتن فروم (خشی سازی اسپم ها و غیره)، را دارند. از آنجا که آنها دسترسی به همه پست و تاپیک های را در محدوده مسئولیت خود دارند، معمولاً با صاحب سایت ارتباط نزدیکی دارند. مدیران انجمن نیز وظیفه پاسخ گویی به نگرانی های کاربران در مورد فروم، سوالات عمومی و شکایات خاص را دارند. ممکن است مدیران درجاتی مخصوص به خود را داشته باشند. ممکن است برخی امتیاز دسترسی به فقط یک موضوع و یا بخش خاص را داشته باشند. در حالی که دیگران ممکن است اجازه دسترسی به هر نقطه ای را داشته باشند. برخی امتیازات مشترک مدیران عبارتند از: حذف، ادغام، جابجایی، و تقسیم پست ها و موضوعات، قفل کردن، تغییر نام، انحلال، تعلیق، لغو ممنوعیت، هشدار به عضو و یا اضافه کردن، ویرایش، حذف نظر سنجی.

مدیر کل

مدیران کل، جزئیات فنی مورد نیاز برای اجرای سایت را مدیریت می کنند. به این ترتیب، آنها می توانند کاربران را به مدیران انجمن ارتقاء درجه (و یا تنزل رتبه دادن) دهند. مدیریت قوانین و ایجاد بخش و زیر بخش های انجمن، و همچنین انجام هر گونه عملیات بانک اطلاعاتی (پشتیبان گیری پایگاه داده و غیره) از وظایف آنهاست. Admin ها اغلب نیز به عنوان مدیر نیز عمل می کنند. همچنین Admin ها می توانند ظاهر فروم را تغییر دهند.

پست

پست پیامی است که توسط کاربر ارسال شده و دارای بلوکی است که حاوی جزئیات کاربر و تاریخ و زمان ارسال می باشد. کاربران معمولاً مجاز به ویرایش یا حذف پست های خودشان هستند. پست ها در موضوعات، جایی که آنها درون جعبه ای با عنوان یکی پس از دیگری ظاهر می شوند، وجود دارند. اولین پست به عنوان موضوع شروع می شود و این ممکن است به نام آغازگر تاپیک و یا پست اصلی باشد. پست هایی که در دنبال پست اصلی هستند برای ادامه بحث و گفتگو درباره آن موضوع است و یا واکنش نسبت به پاسخ های دیگر. در انجمن های فارسی، راه کلاسیک برای نشان دادن اطلاعات مربوط به عضو مانند نام و آواتار، ستون باریک با عرض ثابت در سمت راست آن پست می باشد. پست ها معمولاً باید دارای حداقلی باشند که اغلب پیامی با طول حداقل ۱۰ کاراکتر است. همواره در حد بالایی نیز وجود دارد اما به ندرت به آن می رسد مثلاً ۱۰،۰۰۰، ۲۰،۰۰۰، ۳۰،۰۰۰ یا ۵۰،۰۰۰ کاراکتر. بیشترین انجمن ها تعداد پست های اعضا را پیگیری می کنند. کاربران با تعداد پست بیشتر، اغلب دارای اعتبار بیشتری نسبت به اعضای با تعداد پست کمتر هستند. با این حال، بعضی از انجمن ها این ویژگی را غیر فعال می کنند تا تاکید بر کمیت بیش از کیفیت اطلاعات را کاهش دهند.

موضوع

موضوع مجموعه ای از نوشته ها است که معمولاً بطور پیش فرض از قدیمی ترین به جدیدترین نمایش داده می شود. گرچه گزینه ای برای نمایش های دیگر می تواند در دسترس باشد. موضوع توسط یک عنوان، توضیحات اضافی که ممکن است در این بحث خلاصه در نظر گرفته شده، و پیام های ارسال شده تعریف می شود. موضوع می توانید هر تعداد پست داشته باشد. از جمله چندین پست از ارسال کننده اصلی.

هر موضوع در یک بخش وجود دارد و به ترتیب زمانی از جدیدترین به قدیمی ترین نمایش داده می شود. هنگامی که یک عضو یک موضوع را بوسیله یک پست بروز آوری کرد آن موضوع به ابتدای بخش پرش میکند. هنگامی که یک عضو در یک موضوع بدون هیچ دلیل پستی اضافه کند تا آن موضوع به بالا برود، آن را به عنوان ضربت یا bumping می خوانند. بعضی از موضوعات عنوان مهم را دریافت می کنند. موضوع مهم همواره در مقابل موضوعات عادی ظاهر می شود. محبوبیت یک موضوع در انجمنها بر اساس پاسخ ها اندازه گیری می شود. یعنی بصورت مجموع پست ها منهای یک می شمارند. بعضی از انجمن ها نیز بر اساس تعداد مشاهدات موضوع.

ویژگی های مشترک انجمن ها

به طور پیش فرض یک فروم، نیاز به نرم افزاری دارد که توانایی ارسال موضوعات و پاسخ ها را داشته باشد. این نرم افزارها دارای ویژگی های مشترکی هستند که در زیر آمده است:

پیام خصوصی

پیام خصوصی یا PM، پیامی است که از یک عضو به یک یا چند عضو دیگر ارسال می شود. توانایی فرستادن یا به اصطلاح کپی کاربندی، گاهی اوقات در دسترس نیست. هنگام ارسال یک کپی کاربندی (CC)، کاربرانی که به آنها پیغام ارسال شده به طور مستقیم از دریافت کنندگان رونوشت کاربندی آگاه می شود. پیامهای خصوصی عموماً برای صحبت های شخصی استفاده می شود.

فایل ضمیمه

فایل ضمیمه می تواند تقریباً هر فایلی باشد. هنگامی که شخصی فایلی را به همراه یک پست ضمیمه می کند، آن فایل روی سرور انجمن ذخیره می شود. انجمن ها معمولاً محدودیت های دقیقی در مورد آنچه می تواند ضمیمه شود اعمال می کنند مانند اندازه فایل مورد نظر.

HTML و BBCode

در انجمن ها معمولاً اجازه استفاده از HTML (زبان نشانه گذاری ابرمتن) منع می شود و یا وقتی که اجازه داده می شود بطور گسترده بررسی و حذف می شود. هنگامی که HTML غیر فعال است، کد بنگاه بولتن یا BBCode

جایگزین رایج است. BBCode معمولاً از تگ مشابه HTML استفاده می کند که به جای <> از براکت مربع [] است. بطور مثال، معمولاً [i] برای فونت مورب مورد استفاده قرار میگیرد، [u] برای فونت زیر خط دار، [color=value] برای رنگ و [list] برای لیست ها، و همچنین [img] برای تصاویر و [url] برای پیوندها. بسته به نوع تالار گفتگو میزبان، مدیر سایت می تواند BBcodes ها را سفارشی و تنظیم کند.

شکلک یا Emoticon

Emoticon و یا شکلک، نماد یا ترکیبی از نمادها است که برای انتقال محتوای عاطفی در پیام کتبی و یا فرم استفاده می شود. شکلک ها را می توان توسط سایر اشکال گرافیکی مشابه جایگزین نمود.

نظر سنجی

اکثر انجمن ها برای بررسی افکار اعضاء سیستم نظر سنجی برای موضوعات در نظر می گیرند. اغلب نظر سنجی ها تک انتخابی و یا چند انتخابی (معمولاً تعداد معین) هستند که هنگام انتخاب گزینه ها، نتایج بصورت خصوصی یا عمومی نمایش داده می شود. نظر سنجی ها می توانند تا رسیدن به تاریخ خاص یا در برخی موارد پس از چند روز از ایجاد آن، به پایان برسند. رای کاربران در یک نظر سنجی توسط آمار گرافیکی نمایش داده می شود.

RSS و اتم

RSS و اتم اجازه نمایش خلاصه ای از موضوعات و مباحث انجمن را می دهد. معمولاً RSS خلاصه لیست آخرین موضوعات به روز شده در چند بخش فروم و اتم، آخرین پست های هر موضوع را نمایش می دهند.

ویژگی های دیگر فروم

لیست چشم پوشی. این لیست به کاربران اجازه می دهد تا پست های خود را از چشم برخی از کاربرانی که با آنها مشکل دارند، مخفی کنند. معمولاً اعضاء داخل لیست چشم پوشی به عنوان دشمن شناخته می شوند. انجمن های اینترنتی اجازه نمایش لیست تمام اعضاء خود را می دهند. همچنین امکانات جستجو در این لیست نیز فراهم شده است. بعضی از انجمن ها کاربران بدون پست را جزء لیست اعضاء قرار نمی دهند حتی اگر آنها حساب خود را فعال کرده باشند.

در نسخه های جدید برخی از نرم افزارهای فروم، ویژگی های شبکه های اجتماعی نیز گنجانده شده است. از جمله گالری های عکس شخصی، سیستم چت.

مقایسه فروم با دیگر برنامه های وب

یکی از تفاوت های مهم بین انجمن ها و لیست های پست الکترونیکی این است که در لیست های پستی پیام های جدید به صورت خودکار به مشترکین ارسال می شود در حالی که عضو انجمن نیاز به مراجعه به وب سایت و چک کردن

برای پست جدید دارد.

تفاوت اصلی بین گروه‌های خبری و انجمن‌ها این است گروه خبری نیاز به نرم افزار اضافی دارد اما بازدید و شرکت در انجمنها به طور معمول نیاز به هیچ نرم افزار اضافی فراتر از مرورگر وب ندارد.

ویکیها، بر خلاف معمول انجمن‌ها، به تمام کاربران اجازه ویرایش تمام محتوای خود را می دهند از جمله پیامهای دیگر کاربران. این سطح دستکاری محتوا فقط برای مدیر یا مدیران اکثر انجمن‌ها فراهم می باشد. ویکیها همچنین اجازه ایجاد محتوای دیگر در خارج از صفحات بحث را می دهند. از سوی دیگر، وبلاگ‌ها و سیستم‌های مدیریت محتوا عمومی تمایل دارند که تنها چند کاربر منتخب توانایی ایجاد و مدیریت محتوای آن را به عهده بگیرند، اگر چه بسیاری به سایر کاربران اجازه بیان نظرات خود را می دهند. در انجمن‌ها بر خلاف اتاق‌های چت برای ارسال پیام لازم نیست بطور همزمان آنلاین باشید. پیامهای ارسال شده به انجمن‌ها و یا یوزنت برای هر زمان در دسترس است حال اینکه در اتاق‌های چت چنین نیست.

خلاصه فصل

کاربران رایانه و اینترنت، با یادگیری مفاهیم مقدماتی و پایه رایانه و اینترنت و توجه به نحوه ایجاد ارتباطات ایمن، قادر خواهند بود به صورت عملی در وب مشارکت داشته و نقش یک شهروند الکترونیکی را ایفاء نمایند. به عبارت دیگر، کاربری که قادر باشد فرم های آنلاین را به درستی پر کرده و ارسال کند، در وب نیازهایش را جستجو نماید، با پست الکترونیکی کار کند و مشکلات ساده رایانه خود را برطرف نماید، فرقی ندارد که در چه حوزه ای وارد می شود. برای این کاربر، کار با سایت های خبری، ثبت نام در پرداخت مالیات، استفاده از خدمات بانکداری الکترونیکی، خرید اینترنتی، رزرو بلیط سفر، ثبت نام در دوره های آموزشی، پر کردن فرم های استخدام، عضویت در یک گروه مباحثه یا انجام امور تجاری از نقطه نظر فنی تفاوتی ندارد. در نتیجه، نیازی نیست در همه ی زمینه های مشارکتی در اینترنت تمرین کرده باشد یا قبلاً آنها را بصورت مثال دیده باشد. تا چند سال پیش، قبض های مصرفی مختلف نظیر تلفن، برق، آب، گاز، تلفن همراه، مالیات، عوارض شهرداری، عوارض خودرو، به صورت سنتی توزیع و پرداخت می شد که این امر هزینه های سنگینی را برای دستگاه ها و مصرف کنندگان در پی داشت. اما امروزه علاوه بر آگاهی الکترونیکی شهروندان از میزان هزینه های قبض خود، پرداخت الکترونیکی هم با داشتن شناسه قبض و شناسه پرداخت، به روشهای مختلف امکانپذیر است. پرداخت الکترونیکی قبوض از طریق های اینترنت، تلفن بانک، پیامک بانک (SMS بانک)، همراه بانک (موبایل بانک)، پایانه های خودپرداز (ATM)، پایانه های pos فروشگاهی، سایت اینترنتی پرداخت شتابی قبوض میسر است.

خرید اینترنتی بلیط های مسافرت و رزرو آنلاین هتل، یکی از مهمترین دستاوردهای اینترنت و دنیای مجازی بوده است. امروزه می توان با تعیین مقصد سفر و جستجوی محل اقامت، تنها با چند کلیک مسافرت خود را برنامه ریزی کرده و امکانات آنرا مهیا نمود.

در تجارت الکترونیکی، بعضی محصولات، مانند کتاب و CD، براحتی خرید و فروش می شوند در حالیکه این موضوع در مورد برخی محصولات دیگر مانند میوه و سبزیجات تازه مصداق ندارد. دلیل این امر به نحوه مواجهه ما به کالاهای مختلف بر می گردد.

آموزش و حوزه های مربوط به آن یکی از مناسب ترین بسترها برای رشد و توسعه فناوری اطلاعات و بکارگیری عملی مشارکت شهروندان الکترونیکی می باشد.

گروه های مورد علاقه، اجتماع افرادی است که به صورت آنلاین یا آفلاین، درباره موضوعات خاصی باهم به تبادل نظر می پردازند. در این گروه ها، افراد نقش های متفاوتی دارند، برخی فقط به نظاره پرداخته و از اطلاعات استفاده می کنند، برخی به تقویت و اشتراک منابع و اطلاعات می پردازند، برخی در ایجاد گروه فعالیت می نمایند، برخی به نقد دیدگاه ها می پردازند.

فعالیت کارگاهی

- ۱- به سایت شهرداری شهر خود بروید. چه خدماتی بصورت آنلاین ارائه شده است؟
- ۲- سایت های بانک ملی ایران و بانک صادرات ایران را در مورد خدمات بانکداری اینترنتی و پرداخت قبوض از طریق اینترنتی با یکدیگر مقایسه کنید.
- ۳- به نظر شما عنصر بسیار مهم و کلیدی در یک فروشگاه اینترنتی چیست؟
- ۴- چند فروشگاه اینترنتی را در ایران جستجو کنید و امکانات پرداخت آنها را با یکدیگر مقایسه نمایید.
- ۵- آموزش مجازی در ایران چگونه ارائه می شود؟ از طریق جستجوی اینترنتی پاسخ دهید.
- ۶- آیا می توانید با استفاده از خدمات گوگل، برای کلاس خود یک گروه مباحثه علمی رایانه راه اندازی نمایید؟
- ۷- یک تحقیق کوتاه درباره تاریخچه Yahoo Messenger به کلاس ارائه دهید.
- ۸- بوسیله سرویس دهنده های رایگان وبلاگ، یک وبلاگ شخصی برای خود ایجاد کنید.

خودآزمایی

- ۱- روش های مختلف پرداخت قبوض را نام ببرید.
- ۲- مهمترین عناصر یک قبض در هنگام پرداخت چیست؟
- ۳- گروه های مورد علاقه به چند دسته تقسیم می شوند و چه تفاوتی با هم دارند؟

منابع

- [۱] موحدی صفت، محمدرضا و یمقانی، محمدرضا (۱۳۸۷). مبانی رایانه (فنی و حرفه ای - گروه درسی کامپیوتر). چاپ چهارم. تهران: انتشارات فاطمی.
- [۲] سیف الهی، سعید و ممتحنی، ویدا (۱۳۸۷). مبانی علم رایانه (نظری). چاپ هشتم. تهران: انتشارات شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران.
- [۳] نانگیر، محمدرضا و حسینی، سید حسین (۱۳۸۷). مفاهیم پایه فناوری اطلاعات. چاپ هشتم. تهران: انتشارات خانیان.
- [۴] استالینگ، ویلیام. ترجمه: دکتر حسین پدرام (۱۳۸۴). سیستمهای عامل. چاپ سوم. اصفهان: انتشارات شیخ بهایی.
- [۵] شکرریز، محمدرضا و عباسی، محمدعلی (۱۳۸۸). مبانی و کاربرد رایانه (فنی و حرفه ای - کلیه گروه ها). چاپ اول. تهران: انتشارات مدرسه.
- [۶] سبزی علی گل، مجید و موسوی، سیدعلی (۱۳۸۷). مبانی و فناوری کامپیوتر. چاپ اول. تهران: انتشارات صفار.
- [۷] J. P. Tremblay, R. B. Bunt, Introduction to Computer Science : An Algorithmic Approach , New York: Mc Graw-Hill, ۲۰۰۵.
- [۸] G. F. Wetzel, W. G. Bulgern, Pascal and Algorithms, Chicago: Science Research Associates, ۱۹۸۷.
- [۹] P. M. Heathcote, Computing, London: DP publication, ۲۰۰۳.
- [۱۰] Brian K. Williams, Stacey Sawyer, Using Information Technology, New York: Mc Graw-Hill, ۲۰۱۰.